

»Народ« излази свакога дана по подне.

Штампарија се налази у улици Коломбо број 6.

Власник
КРСТА Љ. МИЛЕТИЋ

НАРОД

Рукописи се не враћају.

Огласи и белешке наплаћују се по погодби.

Редакција је у улици Коломбо број 6.

БИТКА НА ЗАПАДУ

Немци још увек покушавају да прошире свој локални успех, који су направили у виду дугачкога клина на интервалу између енглеских и португалских трупа, али нема изгледа да ће у томе успети. И ако су тамо, за сада, сасредили готово сву пажњу и сву акцију, ипак нису направили никакве промене у своју корист. Напротив, саломили су толику снагу у непрекидним нападима, и опет су сви ти напади пропали. А, извесно, пропашће и сасвим, јер су француска појачања већ стигла.

Па чак и као моментални, тај непријатељев неуспех ипак представља крупан догађај. Сам добитак у времену, створен на тај начин, даје могућности Савезницима да у случају евентуалне потребе исправљају своју линију полако и од планова непријатељевих независно. А то је већ довољно, ма да би се ту изгубило и терена и ма да би облик нове линије био врло необичан. Наук овога рата је у томе, да терен не представља ништа велико у рату и да борбене линије могу да имају такав облик какав им раније није смео дати ни најмелији стратег. У осталом, то је 1914 најбоље показала.

После тога, треба имати у виду, да непријатељ уноси у данашњу битку, према свом сопственом признању, сву

снагу, сав напор, сву енергију. Он иште крупне успехе и баца све на коцку. »Фосише Цајтунг« пише: »За нас овога пута није више важно, да ли ћемо о својим села и вароши. Једини наш циљ коме имамо да тежимо мора да буде тај да уништим живу снагу противнику, и да саломимо сва средства која би му омогућила да настави рат.« Чим тих крупних успеха нема, непријатељева локална и привремена победа претвориће се у пораз.

Према целокупном досадашњем искуству, тако ће се неминовно и окончати ова огромна битка. Кроз цео овај рат војници-грађани били су већи него војници од заната, слободне армије боље него најдисциплинованије фаланге. Већи сами Немци осећају да није оно била празна фраза, када је летос амерички министар војни Бекер рекао: »Наша је дужност да осигурамо судбину демократије у целом свету, а исто тако и да покажемо целом свету да је његова будућност у сигурности демократије.« Са свршетком рата пашће једном за свагда и стара заблуда да војска демократије не може да да сигурну одбрану земље.

НЕМА ХЛЕБА

Берн. — Бечки »Арбајтер Цајтунг« публикује податке о недавном путовању цара Карла по области Аустро-Угарске, у који-

ма влада глад. У једном срезу, у којем народ умире од глади, један сељак, представник среза, одговорио је цару Карлу на питање: »Сире, што се тиче среза који заступам, могу само да поновим све тужбе које ви слушате, само још у црњим бојама. Наше несрећно становништво страшно пати од глади; животне намирнице које су нам власти доделиле апсолутно су недовољне и они, који не могу платити додаток, осуђени су на постепено умирање. Међутим још треба очекивати и смањење ове мршаве порције. Узимам слободу да вам изразим жеље милиона, да ваше величанство помогне на који начини олакша патње нашег среза.« »То што ви кажете — узвикнуо је цар — страшно је и ја ћу све могуће учинити да то поправам.«

КРИЗА У НЕМАЧКОЈ

Берн. — Јављају да су Хертлинг и Килман дали оставке. Њих ће заменити Вилон и Хелферих.

ВАНДАЛИЗАМ

Париз. — Упркос формалних деманти од стране француске владе, Немци у својим званичним коминикеима поново оптужују француске војне власти да се служе торњем ремске катедрале као осматрачницом.

Француска влада још једном протестује против ове оптужбе. Ремска катедрала није никад била искоришћена у војничке сврхе ма које врсте. Да би се Немцима одузео сваки претекст да наставе уништавањем овог историјског споменика, ни-

је се у околини цркве на више стотина метара постављала никаква војна организација. При оваквим околностима, француска влада још једном објављује цивилизованом свету лажи, које Немци и даље шире, да би оправдали своја вандалска дела.

ИЗ РУСИЈЕ

Париз. — Према званичним информацијама из Петрограда, у Русији је ситуација неизвесна. Све што се зна, то је, да је становништво узбуђено против Немаца.

Петроград. — Бољшевичка влада одбила је да да кавкаској влади муницију и ратни материјал, који је ова тражила.

Берн. — Живот у Петрограду почео је својим нормалним током. Бољшевици се буде из апатије.

Берн. — Услед енергичног држања руске флоте, Немци су принуђени да се повуку из Одесе.

Лондон. — У Кронштат је стигло 30 сумарена, 40 торпиљера и 60 крстарица руских из Хелсингфорса.

СНАБДЕВАЊЕ

Вашингтон. — Закључен је уговор између Сједињених Држава и Швајцарске. Сједињене Државе стављају на расположење Швајцарској трговачке бродове са укупном тонажом од 50.000 тона, да би ова могла преносити из Америке до Сета намирнице за своје становништво. Али америчка влада за ово уступање тражи као услов, да Немачка нареди својим

сумаренима да поштују имунитет бродова, који имају да снабдевају Швајцарску. Швајцарска с тога и води преговоре у Берлину да добије за то потребне гаранције.

РУМУНИЈА И МКР

Париз. — Јављају из Цириха: Берлински листови доносе да је потпис о закључењу мира са Румунијом одложен за неколико дана, због продужења бављења Маргилмана у Јашу и због одласка Килмановог у Берлин, и Черниновог у Беч.

ИТАЛИЈАНСКИ ФРОНТ

Рим. (полузванично) — На италијанском фронту, продужава се

долазак аустријских дивизија, са руског фронта. Армија маршала Боројевића која има 50 дивизија осетно је појачана, али је утврђено да све те дивизије нису још у зони борбеној. Свакога дана италијански авијатичари откривају нове концентрације. Армија Боројевићева подељена је у две главне групе, једну на Алпима која иде од Стелвио до Грапа под командом Канрадовом и друга на Пиаве којом командује Кирбах. На италијанском фронту примећени су млађи из класе 1920 год. Немци имају на нашем фронту само блиндиране аутомобиле и аероплане за бомбардовање вароши.

ЗАПАДНИ ФРОНТ

Париз. — Клемансо је изјавио грчком посланику Романосу да је фронт без опасности а у згодном моменту извршиће се противнапад.

Париз. — Борба у Пикардији 30 марта, обележена је снажном локалном акцијом, која се продужила дубоко у ноћ. Немци су бадили огромну снагу између Ангара и Уржа то јест на фронт који није дужи од једног и по километра. Циљ напада је био, да се прође долином Лиса и да се дочепају пута Леореј-Амиен, који води у долину Авра.

У пркос свог страховитог напада, Немци нису могли, да напредују. Између Армантијера и канала Ла Басе непријатељево наступање које опртва оштар

угао енергично је задржано од Енглеза, који држе Естер и Живенши, позиције најзначајније које не дозвољавају Немцима озбиљно наступање. Изгледа да је с те стране опасност потпуно прошла.

Немци ће несумњиво бити принуђени да пренесу свој главни напад на фронт у Пикардији где им генералисим Фок спрема одличан дочек.

Париз. — Писма нађена код једног немачког заробљеника описују немачке губитке и кажу, да то није борба већ масакрирање.

Париз. — Пти Паризијен пише: Савезници су спремни да дочекају нов напад противу Амиена, јер су имали довољно времена да доведу резерве.

Лондон. — Војни дописник енглеског Радиа пише,

ФЕЛТОН

МАКСИМ ГОРКИ:

У СТЕПИ

Дуго је још одзвањао у мојим ушима дубоки бас војничков и дрхтећи глас болесног дрводељца. Тамна, скоро црна ноћ, све је више притискивала земљу, а груди су удисале свежи, окрепљујући ваздух...

Ватра је мирно светлила и ширила угодну топлину, очи се саме заклапаху.

— Устани. Брзо. Хајдмо. Уплашено отворих очи и скоких са земље, пошто ме је војник снажно повукао за руку.

— Сместа! Брзо. Напред. Његово је лице било намерно и занемарено. Погледах око себе. Сунце се рађало и са својим сјајним, црвеним зрацима сјајавало непомично, бледо

лице дрводељца. Уста су му била отворена, а искочиле очи из очне дупље и мале су стаклени поглед, у коме се огледао ужас. Одело, на грудима, било је распарано, и он је лежао у неком неприродном, клечећем положају. »Бака« није било.

— Што гледаш сад? Хајде, рече ми војник и повуче ме за руку.

— Он је мртав, запитах, дрхтећи од јутарње свежине.

— Наравно. Ако те неко удави, и ти ћеш бити мртав, објасни ми војник.

— Зар га је — »џак«? — А да ко? Ваљда ти? Или ја?

— Да. Зато имамо учењака.

Он је с овим паметно довео своје другове у најлепшу неприлику. Да сам јуче знао, био бих убио »џака«. Са једним ударом био бих га умлатио: овако, шаком по слепом оку — и један нишков био би мање на свету!

— Схваташ ли ти у каква нас је положај довео? Сада морамо путовати тако, да нас нико у степи не спаси. Јеси ли разумео? Јер данас ће наћи дрводељца удављеног и похараног, и нас ће зграбити: одакле идемо, где смо преноћили, и ми ћемо настрадати, и ако нисмо ништа криви. О, па ја имам и његов револвер! Дена је ово ствар!

— Бади га, предложих војнику.

— Да га бацим, рече он размишљајући. Скуподена је ово ствар. А ваљда нас

неће ни ухватити. Не, нећу да га бацим. Ко може знати, да је дрводељца носио оружје? Вредеће око три рубља, а има и један метак.

О кад бих овај метак могао наменити нашем драгом другу. Ко зна колико је новаца украо. Псето. Да је проклет.

— Јадне кћери дрводљине, упадох ја.

— Које кћери? А, онога тамо? Оне расту. За нас се неће удати, о томе не треба да лупамо главу. Хајдемо, брате, брже! Куда ћемо?

— Не знам. Свеједно.

— И ја не знам, и знам да је свеједно. Хајдемо десно, тамо је море.

Одосмо десно.

— Брате глдан сам, примети мој друг, правећи цигарету.

— Шта ћемо данас јести, где и како?

То је било питање.

је ли онај устао? Буди без бриге, тај неће за нама трчати. Научењак је савршено извршио свој задатак. И то ти је неки друг! Лепо нам је подвалио. О, брате. Људи су постали зли, сваке године све гори, рече војник жалосно.

Нема и пуста степа, преплављена јутарњом сунчевом светлошћу, ширила се око нае и на хоризонту спајала са небом, које је тако благо и богато распало своју светлост, да је свако црно и неправедно дело изгледало немогуће у великој величанствености ове слободне равнице, покривене плавим небеским сводом.

— Брате глдан сам, примети мој друг, правећи цигарету.

— Шта ћемо данас јести, где и како?

То је било питање.

Овде је приповедач — који је лежао до мене у болници — завршио своје причање и дода ми: »То је све! Војник и ја остали смо добри пријатељи и путовали заједно до Карса. Он је био добродушан и веома бистар човек, типичан ски-тница. Ја сам га поштовао. До Мале Азије ишли смо заједно, ту смо се растали.

— Сећате ли се кад год дрводељца, упитах га ја.

— Као што видите. Или као што сте чули!

— И ништа више?

Он се смејао.

— Шта имам ја ту да осећам? Ја нисам крив за оно што му се догодило, као што нисте криви ви за оно, што се мени догодило. И, у опште, нико није ни зашта крив, јер по ономе како ми живимо, сви смо ми скупа животиње.

да је немачки велики покушај да дође до неког резултата, имајући као непосредни објект Хаасбрук, ступио сада у своју другу фазу, то јест у фазу напада и контра напада на исти начин као и у амиенској битци, пошто је напредовање било дефинитивно заустављено.

У опште непријатељ је задржан у равници, док се доминирајуће тачке налазе у рукама Енглеза.

Париз. — Немачки пораз на западном фронту, после његове последње офанзиве, данас је свршена ствар. Упркос свих напора, које је непријатељ од сада утрошити у људима и у материјалу на француској земљи, он неће више проћи. Ово је ван сваке дискусије.

Са војничког гледишта, може се изнети биланс последње немачке офанзиве.

План немачке врховне команде био је: раздвојити савезничке армије између Араса и Ноајона и заузети Амиен. Прошло је двадесет и шест дана од почетка офанзиве и Амиен је још у рукама савезника.

Немачка бујица може се поделити на четири периода напада. Три прва жалосно су по непријатеља пропали. Сада смо у четвртном.

8 марта у 6 сати у јутру јурирали су први вали Хинденбургових маса, 10 марта најбоље на чврсте стене француских армија и стадоше. И први се период напада свршава.

Други период чисто локалних напада траје од 10 до 25 марта. У току ових дана савезници дефинитивно утврђују своје положаје и Немци се троше у узалудним покушајима. И долази заједнички командант Фок и 22 марта улазимо у трећи период офанзиве — непријатељ куша очајне напоре. Он хоће да се дочепа линије Амиен — Клермон. Резултат: нови пораз.

Од 24 до 27 марта непријатељ десеткован одмара се, да се припреми за последњи напор и последњи пораз. Сада смо у четвртном периоду офанзиве. И маршал Хинденбург крвавих руку сломиће се пред војницима Победе!

СОВЈЕТИ У НЕМАЧКОЈ

Лондон. — Дописник «Дејли Њуса» из Женева јављајући о доласку четири немачке пацифистичке делегације код грофа Хертлинг и о њиховим захтевима, додаје да увутрашња ситуација Немачке постаје из дана у дан све гором. Установљене су у свим војничким круговима организације сличне Совјетима.

БУГАРСКА И ТУРСКА

Берн. — Турска штампа одговарајући штампа бугарској, а нарочито «Дневнику», који је тражио да турске трупе из Добруџе дођу у Македонију, истиче да је само турски главни штаб компетентан за решење где ће се трупе послати.

Ови коментари штампе су знак о несугласицама које постоје између Турске и Бугарске.

АМЕРИЧНА ПОМОЋ

Париз. — Јављају из Париза, да долазак војске и материјала из Америке постаје све већи. Донете су нарочите справе за бацање торпиља, као и огроман материјал за конструкције нових железничких линија.

Дневне Вести

ПОМИЛОВАЊЕ

Резервни пешад. поднаредник Божин И. Павловић при нападу на непријатељски положај, ускочио је највећом брзином у непријатељски ров и кад непријатељски војници нису хтели на његов позив да се предаду, бацно бомбу међу њих и побио их бајонетом а седморицу заробио, за што је похваљен наредбом команданта дивизије. Другом приликом, као командант стражарећег одељења, нападнут од два вода пешадије и једног полусекандрона коњице непријатељске, остао је на положају и отварањем брзе палбе са својим људима успео да коњицу врати а пешадију задржи од даљег наступања, за што је похваљен наредбом команданта армије.

За изложена јуначка дела помилован је од издржавања казне робије, на коју је осуђен пресудом војног суда.

† АТАНАСИЈЕ А. ШТРЕБИЋ

Крајем марта преминуо је у Ници познати смедеревски адвокат Атанасије А. Штрбић, добар правник, човек одлучан и непријателан у раду. Са својим живим темпераментом учествовао је видно, нарочито у млађим годинама, у политичкој борби. Имао је увек једно од првих места у Напредној Странци, којој је припадао. Био је биран за народног посланика и члана Главног Одбора.

ГРЧКА ЦЕНЗУРА

Изгласан је у грчком парламенту закон, којим се у Солуну установљава биро за превентивну цензуру. Дирекција је поверена шефу овдашњег пресбирог. Протонатархосу. Биће му придодати још неколико чиновника грчке атинске цензуре.

ПРЕКИД СТРУЈЕ

Због техничких несправности електрично осветљење биће прекинута у извесним деловима, вароши између 6 и 10 час. у вече.

ЧИТУЉА

22. марта умро је у овдашњој Српској Болници Димитрије Лазовић, родом из Београда.

РИГА И НЕМЦИ

Париз. — Јављају из Берна: Према немачкој штампи поморска трговина између Риге и немачких обала отпочеће у првим данима маја. Поводом овога енглески листови кажу да ће сумарени енглески имати много поста.

СА ОПШТЕЊА

Заборављене ствари — Лице, које је 23 пр. мца оставило једну балу ствари и једну малу столицу у Санти Каранти, нека се јави поштанском Одтеку П. Т. Одељења Врховне Команде ради пријема истих.

Захвалност. — Тешко болестан лежао сам у Ш хируршкој полској болници. За време болести, када је она била у пуном свом јеку и претила да ме покоси, као и доцније, до мога коначног оздрављења, Г-ђица др. Манкестер, својом стручном лекарском спремом и очинским старањем, и милосрдне сестре Саржан и Ницел, које су вршиле своју самарићанску дужност нежно и предано као рођене сестре, спасле су ме опаке бољке — ја сам сад здрав.

У одушевљењу своје дубоке захвалности, ја им кличем: Хвала вам, Британске кћери! Нека вам се велика Отаџбина поноси са вама исто онолико, колико и са својим синовима, који

ЗВАНИЧНИ ИЗВЕШТАЈИ

ФРАНЦУСКИ КОМИНИКЕ

23 сата — Обострано бомбардовање у области Мондидиера; никакве пешадиске акције. У шуми Ле Претр непријатељ је направио неколико покушаја против наших трупа, али је одбијен после живље борбе. Француске патроле добиле су заробљеника код Рењевила и Бадонвилера.

Извештај Штаба Источне Војске. — После пешадијске борбе, енглеске су извиднице довеле нове заробљенике у пределу Кебри. Енглески су авијатичари бомбардовали непријатељске колоне јужно од Демир Хисара. Артиљеријски двобој на више тачака фронта.

ЕНГЛЕСКИ КОМИНИКЕ

Синоћ је после јаког бомбардовања непријатељ извршио врло јак напад на наше положаје између Бајела и Нев Еглиз. Напад су извршиле три одабране немачке дивизије, које до сада нису учествовале у битци. После жестоке упорне борбе непријатељ је успео, да заузме плато југоисточно и источно од Бајела, познат под именом Мон де Лил и Ревелсберг.

на западу дивовском снагом ломе силу варвара — Данило Стојановић обвез.

Гета Исидовић, 2 бат. п. бр. тражи стрица Нестора Исидовића, који је био у Нишким резервним трупама и дошао до Драча, али одатле о њему ништа незна.

ИЗ СРБИЈЕ

ПРИСПЕЛЕ ФОТОГРАФИЈЕ

- Моле се ниже именована лица, да изволе јавити Обавештајном Бироу у Солуну своју тачну адресу и назначе под којим је редним бројем фотографија коју траже.
- 261 Милијковић Милован бол. од Милована и Светозара.
- 262 Милединовић Душан од Руже из Паланке.
- 263 Милијковић Павле од Софије из Аранђеловца.
- 264 Милетић Јеремија од Смиљана из Азање.
- 265 Милијковић Лазар од сина Љубомира Спајића — Шабац.
- 266 Милићевић Вукоман учитељ од Живојина Петровића.
- 267 Милићевић Жарко Ст. трг. академије — Дана Вита Љубинка.
- 268 Миловановић Чедо од Драге, Душне, Секе — Крагујевац.
- 269 Милосављевић Сава од Тонке са децом — Ритовек.
- 270 Милошевић Светозар председник опш. Бањанске од Старице.
- 271 Миљковић Бранислав од Душана — Београд.
- 272 Милић Милош тешка артиљ. 1 поз. од Милке — Кате.
- 273 Мићковић Милутин телеграфист од Христине — Крагујевац.
- 274 Митровић Жика од мајке Живке — Голобок-Азања.
- 275 Митровић Љубомир од Кристине и Зорке — Ваљево.
- 276 Митровић Мика адвокат од деце Јоце и Бранке.
- 277 Митровић Миломир нар. арт. од сестре Милеве. (Наставиће се)

и јак локални напад на наше положаје наспрам Бојела, јужно од Араса где борба још траје.

Непријатељска артиљерија била је данас активнија јужно од Албера и код ка-

НАЈНОВИЈЕ ВЕСТИ

Крф. — Јучерашња седница Народне Скупштине била је тајна.

Париз. — Војне власти издале су следећу прокламацију у Амијену: Грађани Амијена! Опасност која вам је најгештена не прети вам у овом тренутку. Војне власти, које видите у вашој средини, гарантују вам за ово. Ви ће те бити обавештени на време ако наиђе опасност. Верујте у потпун наш успех.

Рим. — Артиљеријска активност у Вал Лагарина. Рад патрола у пределу Адамло и у долини Бренте.

Париз. — Француска авијатичка мисија, која је била у Русији, вратила се у Париз.

Париз. — Ситуација код Армантијера није опасна. Француска појачања ушла су у борбу.

Лондон. — Бонар Ло подвукао је у своме говору, да влада није ни мало расположена да промени закон о регрутацији.

Лондон. — Борба на делу Ла Басе продужава се огорчено. Енглеске трупе спречавају непријатељев напад и против нападају без престанка. Немачки коминике то признаје. — Немачки генерали мислили су, да ће после битке на Амијену где су Енглези упутили појачања, наћи на фронту Ла Басе — Армантијер снаге далеко мање од њихових. Лудендорф је рђаво рачунао, мислећи да су резерве енглеске испрпљене и сањао је о потпуном поразу целе енглеске војске.

Лондон. — Пуковник Репингтон држи да није невероватно да ће немачка флота учествовати у немачком нападу на север.

Лондон. — Помоћник министра војног Мак Ферсон изјавио је у Доњем Дому, да је конструкција топа који баца 120 километара могућа.

Лондон. — «Дејли Мел» дознаје из Петрограда преко Женева, да је у Русији букнула контрареволуција.

Амстердам. — Килман ће ускоро држати значајан политички говор.

Цирих. — Поред Турске, и Аустрија је тражила од Бугарске неке уступке на рачун анексије Добруџе.

Базел. — Да образложи застој немачких операција у Пикардији, немачка штампа каже, да је то због

нала Ла Басе. Одељења немачке пешадије која су се прикупљала стављена су под нашу артиљеријску ватру и растерана. Активност артиљеријска и с једне и с друге стране на сектору Пашанделе.

консолидовања нових положаја, због одмора трупа и због атмосферских прилика, које су повољније ових дана за одбрану него ли за напад. «Франкфуртер Цајтунг» признаје такође, да је отпор непријатељев све снажнији.

Цирих. — Аустрија, Бугарска и Турска споразумевају се у погледу помоћи Немачкој на западном фронту.

Вашингтон. — Објављујући секвестрање једног непокретног имања немачког у Ау-Церсеју на коме ради више од 25.000 лица а чији је капитал 70 милиона долара, од којих 90 од сто у немачким рукама, директор сдквестра рекао је: «Ми смо у току да испитамо и друге фабрике и имања које су немачка својина биће исто тако секвестрирана.»

Један чек од 5.077.000 долара, који представља највећу суму секвестрирану до сад од непријатељских поданика, налази се већ у трезору америчком.

Лондон. — Изгласани су сви предлози који се тичу војске.

Атина. — Романос је накнадно јавио, да је војна ситуација изврсна, а нарочито се побољшала на фронту у Фландрији.

Цирих. — Говори се да један немачки принц има да постане краљ Пољске.

Париз. — Свет је потпуно спокојан и поуздан у исход борбе.

МАЛИ ОГЛАСИ

Српско Трг. Друштво. Улица Александра Великог број 7, обавља све банкарске, трговачке и транспортне послове. Препоручује нашег свету, да се користи услугама ове новчане установе за све своје послове. Врши на својој благајни размену свих новчаних монета по повољним дневним курсевима.

Српски Магазин — Душана Стојановића, улица Навахија Лимно бр. 36, — пошавши од хотел «Пари» ка покривеној чаршији, прва улица десно у непосредној близини Бурмали чамије. Има на стоваришту разне сорте гарантираног природног вина у бурадима и флашама, које нарочито препоручује српским менаџама. Магазин је обилно снабдевен коњаком, ликерима, ракијом и осталом робом. Продаја на велико и на мало. Цене умерене.

Књиџара М. Ристивојевића издала је мали цени календар «Србија». Цена 0,40 драхми.

«Народ» прима огласе по умереној цени.